

Verksamhetsstadga för påverkansorganen i Österbottens vårdsområde

Påverkansorganen i vårdsområdet

Vårdsområdet har följande påverkansorgan: ett ungdomsfullmäktige, ett äldreåd och ett råd för personer med funktionsnedsättning.

I lagen om vårdsområden (611/2021) fastställs (32 § Vårdsområdets påverkansorgan) att vårdsområdesstyrelsen ska inrätta ett ungdomsfullmäktige för vårdsområdet eller en motsvarande påverkansgrupp för unga för att garantera den unga befolkningens möjligheter att delta och påverka, ett äldreåd för vårdsområdet för att garantera den äldre befolkningens möjligheter att delta och påverka samt ett råd för personer med funktionsnedsättning för att garantera möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta och påverka.

Bestämmelserna om de kommunala påverkansorganen finns samlade i kommunallagen (410/2015). Påverkansorganen i kommunerna behandlar vittomfattande teman, det vill säga frågor som berör kundsegmentet i fråga i kommunen.

Vårdsområdets påverkansorgan – syfte och uppgifter

Ungdomsfullmäktige fungerar som de ungas röst i allt beslutsfattande som anknyter till verksamheten i vårdsområdet och som påverkar de unga. Rådet för personer med funktionsnedsättning är ett påverkansorgan för personer med funktionsnedsättning, långtidssjuka samt deras anhöriga. Påverkansorganet följer upp och främjar funktionshinderarbetet och de funktionsnedsattas ställning i Österbotten. Äldreådet fungerar som de äldres röst i allt beslutsfattande i vårdsområdet som påverkar de äldre. Påverkansorganen i Österbottens vårdsområde är politiskt och religiöst obundna.

Uppgifter

Påverkansorganen i vårdsområdet ska ges möjlighet att påverka planeringen, beredningen, genomförandet och uppföljningen av vårdsområdets verksamhet i frågor som antingen är eller som ett påverkansorgan bedömer vara av betydelse för barn, unga, äldre eller personer med funktionsnedsättning och med hänsyn till de tjänster som dessa befolkningsgrupper behöver. Påverkansorganen ska också involveras när olika former av delaktighet och hörande ska utvecklas i vårdsområdet. (Lag om vårdsområden 32 §, 2 mom.)

- Ungdomsfullmäktige, äldreådet och rådet för personer med funktionsnedsättning har till uppgift att öka och förbättra ungas, äldres samt funktionsnedsattas och långtidssjukas samt deras anhörigas möjligheter att delta, påverka och agera.
- Påverkansorganen främjar samarbetet mellan vårdsområdets och kommunernas motsvarande påverkansorgan (ungdomsfullmäktige, äldreådet och rådet för personer med funktionsnedsättning).
- Påverkansorganen upprättar årligen en verksamhetsberättelse över sin verksamhet.
- Påverkansorganen kan om de så önskar utse representanter till separat fastställda organ i vårdsområdet.

- Följa upp, bedöma, avge utlåtanden och ställningstaganden samt tillställa initiativ i syfte att utveckla verksamheten rent generellt.
 - Påverkansorganen kan inte ta ställning till beslut som berör en enskild individ.

Behandling av ärenden i påverkansorganen

Påverkansorganen får i beredningsfasen före beslutsfattandet delta i planeringen, bedömningen och utvecklingen av den service som är till för unga, äldre och personer med funktionsnedsättning. Påverkansorganen kan även på eget initiativ behandla ärenden som de bedömer vara av betydelse för de befolkningsgrupper som de representerar.

Det hör till påverkansorganens roll att exempelvis komma med initiativ, utlåtanden och ställningstaganden. Påverkansorganen ska ges tillräckligt med information om bland annat aktuella projekt och ges möjlighet att påverka beredningen av beslut. De ska även ha möjlighet att delta i utarbetandet av den regionala välfärdsberättelsen som avses i 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Påverkansorganen behandlar inte kund- eller patientuppgifter i egentlig mening, men om en medlem under verksamhetsperioden träffar patienter eller kunder och får ta del av kund- eller patientuppgifter, får hen inte yppa dessa för utomstående.

Påverkansorganens representanter har närvaro- och yttranderätt i separat fastställda organ, vilket främjar informationsutbytet och påverkansorganens möjligheter att påverka. Rätten att närvara och yttra sig kan begränsas, så att rätten att närvara faller bort då behandlingen av ärendet innehåller sekretessbelagda uppgifter.

Att föra fram ärenden till behandling vid sammanträden

Kommunernas påverkansorgan för fram sådana ärenden till välfärdsområdets påverkansorgan som gäller välfärdsområdets verksamhet. På så vis stärks också den regionala kundsynvinkeln i ledningen av sektorerna och verksamhetsområdena. Nya ärenden som förs fram för att behandlas av välfärdsområdets påverkansorgan ska skriftligen tillställas påverkansorganets ordförande och sekreterare senast två veckor före sammanträdet. Ordförande för påverkansorganet beslutar vilka ärenden som ska tas med på sammanträdet föredragningslista. Påverkansorganens sekreterare koordinerar de ärenden som tas med på ärendelistorna.

Initiativ av påverkansorganen

Om välfärdsområdets påverkansorgan vill göra ett initiativ ska ärendet antecknas som initiativ i protokollet. Initiativet förs vidare som utdrag ur protokollet till registratorskontoret, som inleder behandlingen enligt processen för initiativ.

Om kommunens påverkansorgan vill överlämna ett initiativ, ska detta tillställas välfärdsområdets registratorskontor eller lämnas in via den digitala tjänsten för välfärdsområdesinitiativ. Därifrån skickas initiativet till den välfärdsområdesmyndighet (antingen tjänsteinnehavare eller organ) som har befogenhet att fatta beslut i det ärende initiativet gäller. Initiativ av kommunens påverkansorgan skickas sedan till vederbörande påverkansorgan i välfärdsområdet för ställningstagande. Det är viktigt att välfärdsområdets motsvarande påverkansorgan är delaktig i behandlingen av initiativet och således kan ta ställning till ärendet från ett bredare perspektiv, det vill säga från ett perspektiv som representerar hela välfärdsområdet.

Tillsättande av påverkansorgan och deras sammansättning samt medlemmars uppgifter

I enlighet med kapitel 5 i förvaltningsstadgan tillsätts påverkansorganen av styrelsen för Österbottens välfärdsområde. Välfärdsområdesstyrelsen ska sörja för påverkansorganens verksamhetsförutsättningar.

Påverkansorganens medlemmar:

Rådet för personer med funktionsnedsättning (17 personer):

14 ordinarie medlemmar och 14 ersättare som utsetts av kommunerna i välfärdsområdet. Sakkunnigmedlemmar: verksamhetsområdesdirektören för rehabilitering och psykosocial service, sektordirektören för personer i arbetsför ålder samt en representant och ersättare för handikapporganisationerna.

Äldrerådet (17 personer):

14 ordinarie medlemmar och 14 ersättare som utsetts av kommunerna i välfärdsområdet. Sakkunnigmedlemmar: verksamhetsområdesdirektören för hem- och boendeservicen, sektordirektören för äldre personer samt en organisationsrepresentant och en ersättare för denna.

Ungdomsfullmäktige (18 personer):

14 ordinarie medlemmar och 14 ersättare som utsetts av kommunerna i välfärdsområdet. Sakkunnigmedlemmar: sektordirektören för barn, unga och familjer samt en organisationsrepresentant och en ersättare för denna. Fadderledamöter utsedda av styrelse och fullmäktige (2): Styrelsen utser en och fullmäktige en fadderledamöt med beaktande av den språkliga fördelningen.

Respektive kommuns påverkansorgan utser en medlem och ersättare bland sig för att representera kommunen i välfärdsområdets motsvarande organ. Vid sammansättningen av påverkansorganen tillämpas lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (1986/609 § 4a). De medlemmar som utsetts av kommunerna representerar kommunernas egna råd för personer med funktionsnedsättning eller äldreråd eller ungdomsfullmäktige i välfärdsområdet samt fungerar som informationskanal mellan kommunen och välfärdsområdets påverkansorgan. De medlemmar som kommunerna utsett till påverkansorganen fastställs av välfärdsområdesstyrelsen.

Sakkunnigmedlemmarna i påverkansorganen har närvaro- och yttranderätt. Alla sektordirektörer har närvaro- och yttranderätt på sammanträdena.

Varje påverkansorgan i välfärdsområdet ska bland sina medlemmar välja en ordförande och två vice ordförande. Ordförande för välfärdsområdets påverkansorgan väljs vid påverkansorganets första sammanträde. Vid det första sammanträdet fungerar sektordirektören som ordförande tills en ordförande valts för organet. Ordförande och vice ordförande kan väljas bland de medlemmar som anmäler sig vara beredda att fungera som ordförande eller vice ordförande. Välfärdsområdets tjänstemän fungerar som sekreterare och föredragande i organen.

Samtliga tre påverkansorgan får bland sina medlemmar utse en representant till sektionen för främjande av välbefinnande och hälsa samt kontaktytor, sektionen för räddningsväsendet och nationalspråksnämnden.

Dessutom får ungdomsfullmäktige utse en representant och en ersättare till välfärdsområdesfullmäktige.

Byte av medlem under pågående mandatperiod

Om en medlem eller ersättare i ett påverkansorgan avser sluta under pågående mandatperiod ska hen skriftligen meddela sitt utträde till ordförande och sekreteraren för påverkansorganet i välfärdsområdet. När kommunen utsett en ny representant fattar sektordirektören för påverkansorganet i välfärdsområdet ett tjänsteinnehavarbeslut för att fastställa det medlemsbyte som skett under pågående mandatperiod, varefter bytet av medlem tas till välfärdsområdesstyrelsen för kännedom. Ersättaren för den ordinarie medlemmen kallas till sammanträden tills den nya ordinarie medlemmen har fastställts i styrelsen. Om ersättaren byts ut kallas den ordinarie medlemmen på sedvanligt sätt till sammanträden.

Medlemmars uppgifter i påverkansorgan

Varje medlem och ersättare som valts till välfärdsområdets påverkansorgan representerar sin egen kommun i påverkansorganet. Medlemmen ska därför i diskussionerna i välfärdsområdets påverkansorgan föra fram synpunkter från sin egen kommuns påverkansorgan. Dessutom ska medlemmen och ersättaren informera påverkansorganet i sin egen kommun. På detta sätt kan en god regional synvinkel säkerställas i välfärdsområdets påverkansorgan, och samarbetet mellan välfärdsområdets och kommunernas påverkansorgan (ungdomsfullmäktige, äldreåd och funktionshinderråd) främjas. Det hör också till den ordinarie medlemmens och ersättarens uppgift att informera varandra – och i synnerhet om den ordinarie medlemmen inte kan delta i ett sammanträde ska den ordinarie medlemmen förmedla all nödvändig information till ersättaren.

Fadderledamöternas uppgifter i påverkansorganen

Fadderledamöternas uppgift är att fungera som stöd för ungdomsfullmäktige, till exempel genom att gå igenom föredragningslistor med de unga, stötta dem i att utforma sina anföranden och hjälpa dem att förstå mötespraxis. Fadderledamöterna kan stötta ungdomsfullmäktiges medlemmar utanför ungdomsfullmäktiges möten. För kontakter utanför mötena utgår ingen ersättning. Fadderledamöterna kan vid behov kallas till ungdomsfullmäktiges möten på ungdomsrådets begäran. Fadderledamöterna kan vid behov lämna in ungdomsfullmäktiges initiativ som egna fullmäktigemotioner.

Mandatperiod

Mandatperioden för äldreåd och rådet för personer med funktionsnedsättning är lika lång som välfärdsområdesfullmäktiges mandatperiod. Mandatperioden för ungdomsfullmäktige är två år. Påverkansorganen kan själva bestämma hur lång mandatperioden ska vara för ordföranden och vice ordförande.

Mötespraxis

Mötespraxisen följer bestämmelserna i Österbottens välfärdsområdes förvaltningsstadga. Vid det första sammanträdet upplyses påverkansorganen om konstitueringen till sammanträden,

mötespraxisen, hur möteskallelser skickas, hur protokoll godkänns samt att sammanträdena antingen kan hållas elektroniskt eller fysiskt. Påverkansorganen sammanträder 2-5 gånger per år. Ett beslutsprotokoll förs över sammanträdena. Protokollen publiceras på välfärdsområdets webbplats.

Kallelsen till sammanträdet utfärdas av påverkansorganets ordförande eller om hen är förhindrad av vice ordförande. Kallelsen till sammanträdet ska skickas cirka en vecka och minst fyra dagar före sammanträdet. Sammanträdet är beslutfört när ordförande eller vice ordförande och minst hälften av medlemmarna deltar i sammanträdet.

Påverkansorganens arbetssätt och rapportering

Det huvudsakliga arbetssättet är sammanträden, och efter dem ger rådet ett utlåtande i ärendet till den aktör som begärt det. Påverkansorganet kan också komma med initiativ om hur servicen kunde utvecklas. Påverkansorganet kan också få ta ställning till initiativ från befolkningen.

Påverkansorganet upprättar årligen en verksamhetsberättelse till välfärdsområdesstyrelsen. Rapporten upprättas av ordförande och sekreteraren. Påverkansorganet godkänner verksamhetsberättelsen innan den förs vidare.

Arvodet och kostnadsersättningar

Arvodena till påverkansorganets medlemmar betalas i enlighet med Österbottens välfärdsområdes arvodes- och resestadga för förtroendevalda. Inget arvode betalas till tjänsteinnehavare ifall sammanträdet hålls på tjänstetid. Om sammanträdet hålls utanför tjänstetid betalas ett arvode i enlighet med personalsektionens beslut. Organisationsrepresentanter betalas ett arvode oberoende av mötestidpunkten. När en representant som utsetts av ett påverkansorgan deltar i ett sammanträde för välfärdsområdesfullmäktige, välfärdsområdesstyrelsen, sektionen för främjande av välbefinnande och hälsa samt kontaktytor, sektionen för räddningsväsendet eller nationalspråknämnden betalas hen ett arvode samt en kostnadsersättning i enlighet med arvodes- och resestadgan. Ett mötesarvode betalas till deltagare som deltar i ett sammanträde under minst halva sammanträdestiden.

Ikraftträdande

Denna verksamhetsstadga träder i kraft 18.2.2025. Österbottens välfärdsområdes välfärdsområdesstyrelse 20.1.2025 § 12.